

СТ А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Добри Димитров

относно конкурса за професор по професионално направление 3.6 право (административно право и административен процес), обявен от СУ „Св. Климент Охридски” в ДВ, бр. 3 от 24. 01. 2014 г.

1. В конкурса за професор по административно право и административен процес, обявен от СУ „Св. Климент Охридски”, в ДВ, бр. 3 от 24. 01. 2014 г. документи е подала единствено доцент Мария Гавраилова Славова, доктор по право.

Мария Славова е преподавател, учен и колега, когото познавам отдавна. Запознат съм с научното и професионално й израстване. Известно ми е, че освен лекции по административно право и административен процес, чете лекции от областта на публичната администрация, бежанското и медийното право, правата на малцинствата, международното административно право и европейско административно право в СУ „Св. Климент Охридски”, в Новия Български университет, в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” и в Югозападния университет „Неофит Рилски”.

Студентите и докторантите харесват и уважават Мария Славова като преподавател, защото предлага лекционния материал интересно и достъпно, с множество практически казуси и препоръки за бъдещата им професионална реализация. Тя намира време и сили да извършва и правнопропагандиска

дейност при обучението на различни кадри от административния апарат, което е похвално. Мария Славова има богат международен опит от специализации и форуми в чужбина, което ѝ позволява да работи с богат сравнителноправен апарат. Доц. Мария Славова се изявява като изследовател със собствена теоретична позиция и със специален правно-философски и правно-социологически поглед. Тази нейна особеност в изследователската ѝ дейност заслужава да бъде оценена високо.

Добро впечатление прави толерантността на доц. Славова към своите колеги. В своите публикации тя ги цитира точно и коректно и признава техните творчески достижения. Така постъпва тя и в преподавателската си дейност, което ѝ прави чест. Преподавателската и научната дейност на Мария Славова са подплатени от участието ѝ в работата на централната държавна и местната администрация и в адвокатурата, което ѝ позволява практически на напипва важните проблеми на управлението и това се чувства в качеството на публикациите ѝ.

Мария Славова написа в последните десет години, от хабилитацията си насам, интересни съчинения, посветени на въпроси от общата и от специалната част на административното право, административния процес и публичната администрация, така и от областта на административното наказване, конституционното право и борбата с корупцията.

2. Доц. Мария Славова представя за участие в конкурса списък от научни трудове, публикувани след хабилитацията ѝ през 2004 г., които включват 14 статии, 6 студии, 3 монографии,

резензия и съставителство. Тези работи не дублират дисертацията ѝ, нито трудовете, представени за хабилитация.

Представените в конкурса за професор трудове на Мария Славова показват последователност в научните ѝ интереси и задълбоченост на научните търсения. Те съдържат много нови постановки и предложения *de lege ferenda*, с които се обогатяват съществуващите знания в областта на административно право и административния процес и работата на администрацията.

След като се хабилитира, Мария Славова насочва научните си интереси към едни от най-актуалните и дискуссионни въпроси на правото, чиито отговори имат значение за развитието на правото и за усъвършенстване на централната и местната власт, и за административното правораздаване. Мария се занимава с въпросите на борбата с корупцията, защитата на човешките права, с необходимостта от закон за изпълнителната власт, с проекта на закон за административното наказване, за отсъствието на кореспондентна на европейската публична администрация у нас и с дискреционната власт.

Общата оценка на представените за участие в конкурса трудове е изцяло положителна. Придобиването на професорско звание от доц. д-р Мария Славова ще е заслужено признание на нейните творчески качества на изследовател и преподавател, допринесъл за развитието на административноправната теория и за образованието на поколения студенти-юристи. Безспорно е, че Мария Славова има разностранни научни интереси и допринася в своите произведения за решаването на важни за

правото въпроси и дава приложими предложения за усъвършенстване на закондателството.

3. Монографичният труд, представен за участие в конкурса за професор по административно право и административен процес, със заглавие „Българският омбудсман. Административноправни въпроси“, е издаден през 2014 г. от Университетското издателство „Св. Климент Охридски“. Изследването е първото по рода си у нас и е продължение на публикуваната през 2000 г. монография „Обмудсманът. Българската перспектива. Предложения de lege ferenda“. Новата книга е посветена на административноправните въпроси на институцията, на основата на десетгодишния опит от приложението на специалния закон за омбудсмана. Монографията от 2014 г. предлага цялостен поглед върху възникването, същностните характеристики и логиката на развитие на института у нас и в държавите - членове на Европейския съюз.

Монографията е с обем от 160 страници, посветени на историята и развитието на институцията в България, правната ѝ уредба, конституирането, структурата, дейността и производството пред омбудсмана, отчетността, отговорността и финансирането му, както и омбудсмана като национален превантивен механизъм. Монографията завършва с обстойна библиографична справка и предметен указател, с основните понятия, които са изследвани в труда. Българският омбудсман е съпоставен с европейския омбудсман, като са потърсени

проекциите на развитието на институцията, които са приложими при българските условия.

Направен е анализ на практиката на Конституционния съд, и на ВАС, създадена по инициатива на омбудсмана, както и новата му роля на Национален превантивен механизъм.

Изследването е посветено на обосноваване на необходимостта от преосмисляне на модела на институцията в конституционен план, като се предлагат, *de lege ferenda*, промени, които да изброят изчерпателно видовете административни услуги, които омбудсманът може да контролира със специфичните си правомощия, конкретизиране на основанията за предсрочно освобождаване от длъжност на омбудсмана, което да може да се осъществява единствено от Конституционния съд, да се предвиди процедура за контрол върху годишните доклади на омбудсмана, да се включат юридическите лица в надзорната компетентност на омбудсмана и да се предвиди възможността да се приемат и анонимни жалби и сигнали от омбудсмана.

Като препоръка към рецензирания труд следва да се отправи предложението да се помисли в бъдеще и за анализиране на въпросите, по които омбудсманът сезира Конституционния съд, като се изведат критерии, които да помогнат на гражданите да използват омбудсмана за запълване на отсъствието на конституционна жалба.

4. Вторият труд, представен за участие в конкурса за професор по административно право и административен процес, е „Административнопроцесуалният кодекс. Критичен преглед на

практиката по приложението и предложения за усъвършенстване на уредбата” на издателство ФЕНЕЯ, издаден през 2014 г., в обем от 387 страници. Изследването е в съавторство, като приносът на кандидата е в точки 1-21, 30-34, 36-40, 45-52, 60-62, 74-78, 101-114. Съавторът Васил Петров е задочен докторант в ЮФ на СУ ”Св. Климент Охридски”, с научен ръководител Мария Славова и работата му върху изследването следва да се възприема и като форма на обучение.

Работата представлява задълбочен коментар на практиката по приложението на АПК у нас, в контекста на европейското административно право и решенията на европейските съдилища, като има съществен принос по решаването на проблеми от изключително значение за административното право и административния процес. Трудът съдържа множеството предложения с оглед на бъдещото законодателство и правораздавателна практика.

В работата се обосновава необходимостта от преосмисляне на модела на административното правосъдие и създаването на съвременно разпределение на дейността по правораздавателните производства между съдилищата и съдиите, с цел точното и навременно функциониране на съда.

Основното достойнство на труда е вярната насока на изложението, последователно през текстовете на кодекса да бъдат изведени причините за несполучливата и разнородна съдебна практика по административни дела за отстояването на основополагащи за процеса принципи. Трудът се отличава с приноси в следните насоки: правотехническо подобряване на

уредбата, нови, прагматизирани текстове по материалноправни въпроси като понятието за индивидуален и нормативен административен акт, предложения за облекчаване на натовареността на съдилищата и реализиране на принципа на бързина и процесуална икономия, с цел приключване на делата в разумен срок.

5. Другите произведения на кандидата, включени в списъка с публикации за участие в конкурса, също свидетелстват за качествата, изтъкнати до сега. В статиите, в студиите, в рецензиите и популярните публикации се наблюдава една професионална позиция, достойна за уважение и одобрение.

6. В заключение си позволявам с пълна убеденост да заявя, че кандидатът отговаря на критериите и е изпълнил изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България за получаване на научното звание професор. Ето защо препоръчам, воден от доброто качество на рецензираните трудове и цялостното творчество, както и поради дългогодишната успешна преподавателска дейност на кандидата, уважаваното жури да вземе решение, с което да даде научното звание “професор” по административно право и административен процес на доц. д-р **Мария Гавраилова Славова**.

София, 16.06.2014 г.

Член на научното жури:

(проф. д-р Добри Димитров)